

Amniyosentez ve Koryon Villus Örneklemesi Uygulanan Gebe Kadınlarının Yaşadıkları Sorunlar ve Anksiyete Düzeyleri

**Problems Suffered by and Levels of Anxiety
of Pregnant Women to be Subjected to
Amniocentesis and Chorion Villus Sampling**

(Araştırma)

Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi (2007) 23-34

***Uzm. Hemşire Pınar Akçay, **Doç. Dr. Füsun Terzioğlu**

***Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İbni Sina Araştırma ve Uygulama Hastanesi**

****Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu**

ÖZET

Bu çalışma, amniyosentez ve koryon villus örneklemesi uygulanan gebe kadınların yaşadıkları sorunların ve anksiyete düzeylerinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmayı bir üniversitede hastanesinin Kadın Hastalıkları ve Doğum Ana Bilim Dalı Prenatal Tanı Ünitesi'nde amniyosentez / koryon villus örneklemesi uygulanan 241 kadın oluşturmuştur. Çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen veri toplama formu ile Spielberger'in Durumlu ve Sürekli Kaygı Envanteri kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde yüzdelik sayıları, İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi, Mann Whitney U Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, Kruskall Wallis Varyans Analizi Testi kullanılmıştır. Amniyosentez / koryon villus örneklemesi süreci boyunca kadınların %57.7'si işleme yönelik, %85.1'i bebeğe yönelik, %43.2'si ise kendi sağlıklarına yönelik endişe yaşadıklarını ifade etmiştir. Örnekleme alınan kadınların durumlu anksiyete puan ortalamaları $\bar{X}=45.94$ olarak orta düzeyde belirlenmiştir. Araştırma kapsamına alınan gebe kadınların durumlu anksiyete puan ortalamaları, sürekli anksiyete puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, prenatal tanı unitelerine başvuran çiftlerin yaşadıkları sorunları ve anksiyetelerini azaltacak müdahalelere, hemşirenin danışmanlık rolünün geliştirilmesine ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Amniyosentez, koryon villus örneklemesi, anksiyete, prenatal tanı ve hemşirelik.

ABSTRACT

This study has been made for descriptive purpose for to determine the problems and anxiety levels of pregnant women who are applied for amniocentesis and chorion villus sampling (CVS). 241 women applied for amniocentesis and chorion villus sampling at the Prenatal Diagnosis Unit, Department of Obstetrics and Gynecology of a university hospital constituted the sample of this study. The data collection form developed by the researcher and Spielger's State-Trait Anxiety Inventory (STAI) has been used in the study. Percentages, Difference between Two Averages, Mann-Whitney U Test, One-Way Analysis of Variance, Kruskall Wallis One-Way Analysis of Variance tests have been used for statistical evaluation of the collected data. Throughout the amniocentesis/chorion villus sampling process, 57.7% of pregnant women reported that they experiences anxiety about the operation, while 85.1% reported anxiety about the baby and 43.2% reported anxiety about their own health. The average anxiety score of women in this sample has been determined as 45.94. Anxiety of studied pregnant women have been found higher compared to their average scores in trait anxiety ($p<0.05$). In parallel with the outcomes from the study, recommendations have been made with regards the interventions to reduce the problems and anxieties suffered by spouses applying to prenatal diagnosis units and the improvement of a nurse's role as a counselor.

Keywords: Amniocentesis, chorion villus sampling, anxiety, prenatal diagnosis and nursing.

Giriş

Gebelik, doğal fizyolojik bir olay olmasının yanı sıra, anne-baba adayları ve yakın aile çevresi için umutlu, heyecanlı ve meraklı bir bekleyiş dönemidir. Anne ve babalar sağlıklı bir bebek sahibi olmayı hayal etmesine rağmen, her gebelik istendik şekilde devam etmemekte ve çiftler gebelik sürecinde bazı riskler yaşayabilmektedirler. Literatürde gebeliklerin %96.0'sının sağlıklı bebek ile sonuçlandığı, %4.0'ının ise bir risk taşıdığı belirtilmektedir (1,2,3,4).

Bu risk faktörlerinin belirlenmesinde prenatal tanı yöntemleri sıkılıkla kullanılmaktadır. Prenatal tanı, embriyonik ve fetal tanının tüm aşamalarını içerir. Gebeliklerin %8.0'inde genetik amaçlı prenatal tanı endikasyonu söz konusudur (1,5). Dünyanın diğer ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de prenatal tanı amaçlı, ultrasonografi ve üçlü tarama testi yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu yöntemler, fetüsün yapısı, gelişme ve anomalî durumu, plasenta, amniyotik sıvı miktarı, fetusda Down Sendromu olasılığı konusunda bilgi vermektedir (6,7). Bu bilgiler bazen sınırlı olmakta ve daha invaziv girişimler olan amniyosentez (AS) ve kordon villus örneklemesi (CVS=Chorion Villus Sampling) yöntemleri kullanılmaktadır. AS / CVS yöntemlerinin en önemli üstünlükleri, genetik hastalıkları gebeliğin erken döneminde tanılanabilmesini sağlaması ve gebe kadının hastaneye yatmasını gerektirmemesidir. Her iki yöntemin olumsuz yönü ise, invaziv bir girişim olmalarıdır (5,6).

Bu yöntemlerin gebe kadın üzerinde fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden bir takım etkileri de bulunmaktadır. Fiziksel olarak gebe kadın üzerindeki etkileri, invaziv bir girişim olması, lokal anestezi uygulamayı gerektirmesi ve işlem sırasında ağrı, acıya neden olmasıdır. Gebe kadın psikolojik olarak, yapılan işlemin bebeğine zarar verebileceği endişesi ile suçluluk ve pişmanlık duygularıyla birlikte bebeğinde bir anomalî olma ve bebeğini kaybetme korkusu yaşayabilmektedir. Sosyal açıdan ise gebe kadın, böyle bir test yaptırmak zorunda kalma, anomalili bir çocuğa sahip olma olasılığı nedeni ile çevresi tarafından tepki görebileceği konusunda endişelenebilmektedir (8-12). Ayrıca doğum öncesi dönemde uygulanan amniyosentez ya da CVS işleminin gebe kadınlarında korku ve anksiyeteye neden olduğunu gösteren pek çok çalışma da bulunmaktadır (2, 8, 11-14).

Bu yöntemlerin uygulanmasından önce, uygulama sırasında ve uygulama sonrasında çiftler ile en fazla birlikte olan kişinin hemşire olması nedeni ile, bu süreçte hemşirenin